

Tannhelsetjenesten i Oslo KF Fra smerte til smil

Den offentlige tannhelsetjenesten
i Oslo 1910–2010

Svein Jacobsen har gitt oss en interessant, innholdsrik og godt illustrert beskrivelse av utviklingen fra skoletannpleie til tannhelsetjeneste i hovedstaden. Det har vært hundre år

med sterkt varierende kariesforekomst, ledere med meget forskjellige synspunkter, og varierende politiske og økonomiske forhold. Jacobsen har maktet å fremstille dette på en ganske detaljert og åpenhertig måte.

Utgangspunktet var den meget bekymringsfulle og plagsomme karies-situasjon blant barn og ungdom i Vest-Europa i slutten av attenhundretallet. Dette ble dokumentert ved undersøkelser i flere områder og en rekke fremtredende samfunnsstopper og foreninger ivret for at noe måtte gjøres. Etter mange diskusjoner og politiske vedtak, ble den først tannklinik i Kristiania opprettet i den gamle kjøttkontrollen på Ankertorget. Den fremstår etter dagens krav som svært enkel og primitiv.

I forkant av dette prosjektet hadde man en heftig diskusjon om betaling og om hvem som skulle være berettiget til behandling. Det endte med at alle skolebarn i prinsippet skulle få gratis behandling, men kapasiteten var i mange år for liten. Uttrekning var en vesentlig del av behandlingen, men plombering ble også utført. Det fremkommer mange interessante synspunkter og diskusjoner på behandlinger som virker fremmed for vår tid.

Etter hvert ble det opprettet flere klinikker, og synspunkter på sentralklinikker kontra klinikker på de enkelte skoler skiftet gjennom tidene og varierte med bestyrerne.

Boken inneholder et vell av informasjon som er gjort lett tilgjengelig ved liste over viktige historiske begivenheter, ledere i Oslo og Aker kommunale

tannpleie, stikkordregister, og bilder av tidstypiske uniter gjennom 100 år.

Boken fremstår som et uhyre viktig dokument fra en vesentlig utviklingsperiode i norsk odontologi. Den kan leses som en spennende historie og benyttes som et verdifullt oppslagsverk. Det er grunn til å takke Jacobsen for det omfattende arbeidet han har gjort.

Frithjof Ramm von der Fehr

Oslo: Millimeter press; Livonia print. 224 sider. Boka har ikke ISBN-nummer.

Redaktør: Palle Holmstrup Aktuell nordisk Odontologi 2012

Tannvård er en «smutsig» miljø...» Sitatet er hentet fra første kapittel i boken *Aktuell nordisk odontologi 2012*, og er utgangspunkt for en gjennomgang av gode hygienerutiner i tannhelsetjenesten.

Forfatterne, Gunnae Dahlén og Tove Larsen, sammenligner krav til hygieneprosedyrer i Skandinavia og gir leseren en god oversikt over hva som er state-of-the-art på området.

Med utgangspunkt i innholdsfortegnelsen er målgruppen hele tannhelse-teamet. 14 kapitler starter som nevnt med hygienerutiner for hele teamet. I egen praksis ble dette kapittelet tema blant såvel behandlere som sekretærer, og var en nyttig påminning om hensikten bak handlingene.

De neste tre kapitlene tar for seg mikrobiologisk diagnostikk ved munnhulesykdommer, risikofaktorer ved periodontittutvikling og vekstfaktorer i regenerativ periodontittbehandling. Her er mye interessant å lese for såvel tannpleiere som for tannleger.

Fagområdet radiologi representeres ved en gjennomgang av når og hvordan CT-scanning er et vesentlig diagnostisk hjelpemiddel. Her er illustrasjonene av moderat kvalitet i paperback-utgaven.

Kapittel seks omhandler noninvasiv behandling av tannslitasje og erosjoner. Her er hovedpoenget å rehabilitere skader på et egnet tidspunkt, når skadereduksjon ikke er tilstrekkelig og på en vevsbesparende måte. Dette er krevende områder innen odontologien, der både økonomiske og vevstraumatiserende forhold skal tilpasses pasientens livsløp. Forfatterne, Ulla Pallesen og Jan van Dijken, gir leseren mange kloke vurderinger fra sin erfaringsbakgrunn og fra litteraturen. Gode illustrasjoner.

Dette kapittelet følges av to kapitler der endodonti er tema; først en litteraturgjennomgang som dessverre fortsatt synliggjør at endodonti i allmennpraksis stadig har en vei å gå..

Aktuell nordisk odontologi 2012 omtaler også forhold knyttet til implantatprotetik, lasersintring av protetiske konstruksjoner, kjeveortopediens muligheter som alternativ eller supplement til protetik, behandling under tvang, orale bivirkninger ved ikke-kirurgisk cancerbehandling og en gjennomgang av den mentale utviklingen hos gutter og jenter fra null til 18 år.

Som leseren forstår inneholder *Aktuell nordisk odontologi 2012* tildels svært forskjellige temaer. Denne leser har valgt å involvere såvel tannhelsesekretærer som tannpleiere i deler av boken, og dette har ledet til nyttige diskusjoner i teamet. Redaksjonelt kunne det vært fordelaktig at kapitlene hadde en mer enhetlig oppbygging med et tydelig sammendrag i begynnelsen. Til slutt skal nevnes at man med boken får en internettnøkkel som gir nettilgang til tidligere utgaver i ett år.

I en tid da etterutdanning er gjort obligatorisk i NTF, har denne boken vist seg å være en god bidragsyter. Ikke minst muligheten til å lese tidligere utgaver på nettet gjør at boken gir, ikke bare mye for pengene, men også vel anvendt tid til bred faglig oppdatering. En nyttig foretrenger for årets påske-krim.

Carl Christian Blich

København: Munksgaard; 2012. 37. årgang, 248 sider. ISBN 9788762811140